

Fremsat den 5. november 2014 af økonomi- og indenrigsministeren (Morten Østergaard)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om kommunernes styrelse og regionsloven

(Mulighed for indgåelse af aftale om grænsependleres ret til fravær fra arbejdet og afskaffelse af dispensation bl.a. for ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer som medlemmer i udvalg)

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 186 af 19. februar 2014, foretages følgende ændringer:

1. I § 16 b indsættes som *stk. 4* og *5*:

»*Stk. 4.* Økonomi- og indenrigsministeren kan under forudsætning af gensidighed indgå aftale med et andet land, hvorefter personer, der varetager kommunalpolitiske hvern i det pågældende land, kan opnå ret til fravær fra arbejdet i Danmark af hensyn til varetagelsen af det kommunalpolitiske hvern i det omfang, som er fastsat i stk. 1-3.

Stk. 5. Økonomi- og indenrigsministeren kan fastsætte regler med henblik på opfyldelsen af en aftale, jf. stk. 4.«

2. I § 65 c, *stk. 1*, ændres »§ 18,« til: »§ 18, stk. 2-6,«.

3. I § 65 c, *stk. 1*, udgår »§ 19,«.

4. I § 65 c, *stk. 1*, ændres »§ 20, stk. 4 og 5,« til: »§ 20, stk. 5,«.

§ 2

I regionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 187 af 27. februar 2014, som ændret ved § 16 i lov nr. 1631 af 26. december 2013, foretages følgende ændringer:

1. I § 12 ændres »§§ 16 b-16 e« til: »§ 16 b, stk. 1-3, og §§ 16 c-16 e«.

2. I § 12 indsættes som *stk. 2* og *3*:

»*Stk. 2.* Økonomi- og indenrigsministeren kan under forudsætning af gensidighed indgå aftale med et andet land,

hvorefter personer, der varetager regionalpolitiske hvern i det pågældende land, kan opnå ret til fravær fra arbejdet i Danmark af hensyn til varetagelsen af det regionalpolitiske hvern i det omfang, som er fastsat i stk. 1, jf. § 16 b, stk. 1-3, i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 3. Økonomi- og indenrigsministeren kan fastsætte regler med henblik på opfyldelsen af en aftale, jf. stk. 2.«

3. I § 36, *stk. 1*, udgår »14,«.

4. I § 36, *stk. 1*, ændres »§ 20, stk. 4 og 5,« til: »§ 20, stk. 5,«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. april 2015.

§ 4

Dispensationer meddelt i henhold til § 65 c, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, til fravigelse af lovens § 18, stk. 1, § 19 og § 20, stk. 4, gælder for den resterende del af valgperioden. Tilsvarende gælder for dispensationer meddelt i henhold til regionslovens § 36, stk. 1, til fravigelse af regionslovens § 14 samt § 15, jf. § 20, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Ret til fravær fra arbejdet ved varetagelse af kommunal- og regionalpolitiske hverv i udlandet
 - 2.1.1. Baggrund
 - 2.1.2. Gældende ret
 - 2.1.2.1. Formålet med reglerne
 - 2.1.2.2. Omfanget af retten til fravær
 - 2.1.2.3. Undtagelser fra retten til fravær
 - 2.1.2.4. Regionerne
 - 2.1.3. Økonomi- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.1.4. Den foreslåede ordning
 - 2.1.5. Lovforslagets virkning
 - 2.2. Afskaffelse af mulighed bl.a. for ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer som medlemmer af og observatører i udvalg
 - 2.2.1. Gældende ret om dispensationsbestemmelsen i § 65 c i lov om kommunernes styrelse
 - 2.2.1.1. Generelt om bestemmelsen i § 65 c i lov om kommunernes styrelse
 - 2.2.1.2. Ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer i økonomiudvalget
 - 2.2.1.3. Kommunalbestyrelsens formand er formand for økonomiudvalget
 - 2.2.1.4. Ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer i stående udvalg
 - 2.2.1.5. Fast observatørordning i kommunens stående udvalg og økonomiudvalget
 - 2.2.2. Gældende ret om dispensationsbestemmelsen i § 36, stk. 1, i regionsloven
 - 2.2.2.1. Generelt om bestemmelsen i § 36, stk. 1, i regionsloven
 - 2.2.2.2. Ikke-regionsrådsmedlemmer i forretningsudvalget
 - 2.2.2.3. Regionsrådsformanden er formand for forretningsudvalget
 - 2.2.2.4. Fast observatørordning i regionens forretningsudvalg
 - 2.2.2.5. Regioner – udvalgsstyre
 - 2.2.3. Økonomi- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.2.3.1. Ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer som medlemmer af eller observatører i en kommunes stående udvalg og økonomiudvalget, henholdsvis regionens forretningsudvalg
 - 2.2.3.2. Andre end kommunalbestyrelsens formand/regionsrådsformanden som formand for økonomiudvalget, henholdsvis regionens forretningsudvalg
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Den del af lovforslaget, som omhandler grænsependleres ret til fravær fra arbejdet i Danmark ved varetagelse af kommunal- og regionalpolitiske hverv i udlandet, har til formål at sikre lønmodtagere på tværs af landegrænser ret til fravær fra arbejdet ved varetagelse af politiske hverv i kommune og region.

Med lovforslaget bemyndiges økonomi- og indenrigsministeren til, under forbehold af gensidighed, at indgå aftale med et andet land om, at kommunal- og regionalpolitikere i

et andet land har ret til fravær fra arbejdet i Danmark i samme omfang som danske kommunal- og regionalpolitikere. Endvidere bemyndiges økonomi- og indenrigsministeren til at fastsætte regler, hvorefter en sådan aftale gøres til en del af dansk ret.

Med vedtagelsen af lovforslaget giver Folketinget sit samtykke efter grundlovens § 19, stk. 1, til, at regeringen kan indgå sådanne aftaler med andre lande.

Lovforslaget er foranlediget af, at der i efteråret 2014 vil blive indledt forhandlinger om indgåelse af en forpligtende

aftale mellem Danmark og Sverige om ret til fravær fra arbejdet.

Med lovforslaget sikres lønmodtageres ret til fravær fra deres arbejde i Danmark som følge af varetagelse af politiske hverv på kommunalt og regionalt niveau i udlandet. Herved fremmes grænsependleres ret til fuld deltagelse i demokratiet gennem varetagelse af disse politiske hverv.

Lovforslaget omhandler herudover en afskaffelse af dispensationsmulighederne for bl.a. ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer som medlemmer af og observatører i udvalg og for, at andre end kommunalbestyrelsens formand (borgmesteren) kan være formand for kommunens økonomiudvalg, henholdsvis at en anden end regionsrådsformanden kan være formand for forretningsudvalget i regionen.

Baggrunden for denne del af lovforslaget er at undgå de principielle uhensigtsmæssigheder, som sådanne dispensationer kan give anledning til, herunder i forhold til hensynet til demokratisk legitimitet og ansvarsplacering i kommune og region.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Ret til fravær fra arbejdet ved varetagelse af kommunal- og regionalpolitiske hverv i udlandet

2.1.1. Baggrund

I 2009 rettede Öresundskomiteen, som er en samarbejdsorganisation i Øresundsregionen, henvendelse til det daværende Indenrigs- og Socialministerium og Finansdepartementet i Sverige for at gøre opmærksom på problemstillingen om grænsependleres ret til fravær fra arbejdet ved varetagelse af politiske hverv i kommune og region i Øresundsregionen.

Komiteen anførte, at det er en grænsehindring og en indskrænkning af demokratiet, at personer, som pendler, dvs. som varetager kommunal- og regionalpolitiske hverv i hjemkommunen/-regionen i ét land og arbejder i et andet, ikke har ret til fravær i samme omfang, som personer der arbejder og varetager kommunal- og regionalpolitiske hverv i samme land.

I april 2013 indgik regeringen og alle Folketingets partier en aftale, der skulle reducere antallet af grænsehindringer i Norden (Aftale om fjernelse af grænsehindringer i Norden). Aftalen omhandler bl.a. ret til fravær fra arbejdet ved varetagelse af politiske hverv i kommune og region.

Der står følgende herom i aftalen:

»Grænsependlere har i dag ikke ret til fravær fra arbejdet ved varetagelse af politiske hverv i kommune og region. Det kan medføre, at grænsependlere på forhånd afstår fra at påtage sig politiske hverv. Regeringen arbejder for en løsning med Sverige i sagen med henblik på gensidighed i retten til fravær fra arbejdet ved varetagelse af politiske hverv.

Såfremt der kan indgås aftale med den svenske regering om en fælles lovgivningsmæssig løsning, fremsætter regeringen forslag om ændring af den kommunale styrelseslov

med henblik på at give personer med politiske hverv i nabolande ret til fravær fra arbejdet, i det omfang det er nødvendigt for at deltage i relevante politiske møder.

Ændringen skal gælde generelt med forbehold for den fornødne gensidighed i det pågældende land. Herved løses problemet for svenskere, der arbejder i Danmark og er valgt til et politisk hverv i Sverige.«

Den 14. august 2014 har de nordiske kommuneministre på Det Nordiske Kommuneministermøde underskrevet en hensigtserklæring om ret til fravær fra arbejdet ved varetagelse af lokalpolitiske hverv i Norden til gavn for personer, som arbejder i de nordiske grænseregioner. I hensigtserklæringen har Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige og Åland erklæret, at deres mål bør være at give folkevalgte lokalpolitikere, som arbejder i et andet land, en gennemskuelig og vel-fungerende ret til fravær fra arbejdet med det formål at udføre deres politiske hverv.

Det forventes både på baggrund af aftalen og hensigtserklæringen og som følge af drøftelser i regi af Nordisk Ministerråd, at Danmark og Sverige vil indlede forhandlinger om en forpligtende aftale om ret til fravær fra arbejdet i efteråret 2014. Med dette lovforslag sikres det, at Danmark kan opfylde sin del af aftalen, og det sikres, at lønmodtagere, som arbejder i Danmark, men varetager kommunal- og regionalpolitiske hverv i Sverige, vil kunne opnå ret til fravær fra arbejdet. Tilsvarende gælder, under forbehold af gensidighed, lønmodtagere, som arbejder i Danmark, men varetager kommunal- og regionalpolitiske hverv i andre lande.

2.1.2. Gældende ret

2.1.2.1. Formålet med reglerne

Retten til fravær fra arbejdet til varetagelse af kommunale hverv blev indført ved lov nr. 380 af 14. juni 1995 om ændring af de kommunale styrelseslove m.v. (FT 1994-1995, L 167, A, sp. 2068ff.).

I de almindelige bemærkninger til lovforslaget (FT 1994-1995, L 167, A, sp. 2081f.) fremgår, at det med forslaget sikres, at alle befolkningsgrupper har mulighed for at deltage i det kommunalpolitiske arbejde således, at der opnås en bedre og bredere repræsentation i kommunalbestyrelserne.

Formålet med lovændringen var at sikre en mere ligelig repræsentation af privat og offentligt ansatte i kommunalbestyrelserne.

Offentligt ansatte havde efter de gældende regler på arbejdsmarkedet ret til fravær til varetagelse af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem, men det havde privatansatte ikke nødvendigvis. Lovændringen skulle således sikre privat og offentligt ansatte lige muligheder for at deltage i kommunalpolitisk arbejde.

2.1.2.2. Omfanget af retten til fravær

Alene kommunalbestyrelses-/regionsrådsmedlemmer i danske kommuner henholdsvis danske regioner er omfattet af lov om kommunernes styrelses og regionslovens regler

om ret til fravær fra arbejdet henset til disse loves generelle anvendelsesområde.

Retten til fravær gælder efter § 16 b, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen, møder i de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg, kommunale sammenslutningers årsmøder eller kurser m.v., som er et led i varetagelsen af det kommunale hverv, jf. nærmere lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 1, litra a-e.

Retten til fravær omfatter ikke deltagelse i partigruppemøder eller partimøder. Uanset, at deltagelse i sådanne møder er nært forbundet med hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem, er det ikke fundet hensigtsmæssigt at lade retten til fravær også omfatte deltagelse i disse møder. Det bemærkes i denne forbindelse, at det beror helt på de enkelte partigrupper og partiernes egne beslutninger, hvornår sådanne møder skal afholdes. Typisk vil det være muligt ved fastlæggelsen af mødetidspunkter at tage hensyn til de enkelte kommunalbestyrelsesmedlemmers arbejde.

Retten til fravær omfatter deltagelse i egentlige møder samt deltagelse i seminarer og deltagelse i kurser m.v., der er af betydning for udøvelsen af det kommunale hverv, jf. lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 1, litra c og d. Mødekravet indebærer, at samtlige medlemmer af et udvalg m.v. skal være indkaldt til det pågældende møde, og at medlemmerne af organet skal deltage i en forhandling og træffe beslutning – eller i hvert fald have mulighed herfor. Besigtigelser og tilsynsforretninger er således ikke møder i lovens forstand. Deltagelse i indvielser, receptioner eller lignende repræsentative opgaver falder endvidere uden for bestemmelsens anvendelsesområde. I det omfang kommunalbestyrelsen ved anden lovgivning pålægges at afholde møder, hvori der ikke træffes egentlige beslutninger, finder retten til fravær dog tilsvarende anvendelse.

Hvis fravær efter aftale mellem parterne ikke kan tilvejebringes ved omlægning af arbejdet, ydes frihed som udgangspunkt mod lønafkorting. Spørgsmålet herom vil bero på og skulle afgøres efter de regler eller den overenskomst, der gælder for den pågældendes ansættelsesforhold.

2.1.2.3. Undtagelser fra retten til fravær

Efter § 16 b, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse har borgmesteren og medlemmer af en magistrat ikke ret til fravær til varetagelse af det kommunale hverv. Både hvervet som borgmester og som medlem af en magistrat forudsættes at udgøre en heltidsbeskæftigelse og behandles som sådan i vederlags- og i pensionsmæssig henseende.

Retten til fravær omfatter ikke tilfælde, hvor afgørende hensyn til arbejdets varetagelse taler imod, at der indrømmes ret til fravær, jf. lov om kommunernes styrelse § 16 b, stk. 3.

Der skal i den forbindelse lægges vægt på fraværets omfang og på arbejdsgiverens mulighed for at erstatte den fraværende arbejdskraft. Meget specialiserede arbejdsfunktioner vil ofte være vanskelige at erstatte, og er det ikke muligt at finde en afløser eller tilrettelægge arbejdets udførelse på

en anden måde, vil det i sådanne særlige tilfælde derfor kunne være udelukket for lønmodtageren at kræve frihed. Særligt på større arbejdspladser, hvor flere udfører det samme arbejde, vil sådanne situationer imidlertid kun sjældent kunne opstå.

Hvilke undtagelsessituationer, der kan begrunde fravigelse af kravet på fravær, giver den hidtidige praksis vedrørende offentligt ansattes ret til tjenestefrihed til varetagelse af offentlige ombud eksempler på. Det er således almindeligt antaget, at visse grupper af offentligt ansatte (f.eks. inden for sundhedsvæsenet og brandvæsenet) på grund af arbejdets karakter i særlige tilfælde vil være afskåret fra at forlade arbejdspladsen. Kun i sådanne særlige tilfælde, hvor afgørende hensyn til arbejdets varetagelse vejer tungere end hensynet til varetagelsen af det kommunale hverv, vil lovens undtagelsesbestemmelse kunne gøres gældende af arbejdsgiveren.

2.1.2.4. Regionerne

Reglerne i lov om kommunernes styrelse § 16 b om ret til fravær fra arbejdet finder tilsvarende anvendelse på hvervet som medlem af et regionsråd, jf. regionslovens § 12. Bestemmelsens henvisning til § 16 b i lov om kommunernes styrelse indebærer, at et regionsrådsmedlem, der er lønmodtager, har ret til fravær fra arbejdet i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i møder i regionsrådet, forretningsudvalget, særlige udvalg nedsat i medfør af regionslovens § 13, stk. 6, m.v.

2.1.3. Økonomi- og Indenrigsministeriets overvejelser

Som nævnt i afsnit 2.1.1. er forslaget foranlediget af, at der i efteråret 2014 vil blive indledt forhandlinger om indgåelse af en forpligtende aftale mellem Danmark og Sverige om ret til fravær fra arbejdet.

Regeringen ønsker at sikre grænsependleres mulighed for repræsentation i kommunalbestyrelser og regionsråd. Det er en forudsætning for et repræsentativt demokrati, at de, der opfylder betingelserne for at kunne stille op til valg, får lige muligheder for at kunne varetage politiske hverv.

En ret til fravær over for en arbejdsgiver i Danmark ved varetagelse af kommunal- og regionalpolitiske hverv i udlandet kan kun gennemføres ved en ændring af lov om kommunernes styrelse og regionsloven. Der etableres herved et retskrav, som vil kunne håndhæves overfor de respektive arbejdsgivere.

Med lovforslaget bemyndiges økonomi- og indenrigsministeren til at indgå sådanne aftaler om gensidig ret for de respektive landes kommunal- og regionalpolitikere til fravær fra arbejdet med lande, der ønsker at indgå en sådan aftale med Danmark.

2.1.4. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at økonomi- og indenrigsministeren bemyndiges til at kunne indgå aftale med et andet land om, at personer, der varetager kommunal- eller regionalpolitiske hverv i det pågældende land, skal kunne opnå ret til fravær fra ar-

bejdet i Danmark, af hensyn til varetagelsen af det kommunal- og regionalpolitiske hverv i det pågældende land, i det omfang, som er fastsat i lov om kommunernes styrelse § 16 b, stk. 1-3, samt regionslovens § 12, jf. lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 1-3.

Det foreslås endvidere, at økonomi- og indenrigsministeren kan fastsætte regler med henblik på opfyldelsen af en sådan aftale, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, og § 2, nr. 2.

Såfremt der bliver indgået en aftale med et andet land, vil det få den konsekvens, at kommunal- og regionalpolitikere kan påberåbe sig ret til fravær i den udstrækning, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen/regionsrådet, møder i de af kommunalbestyrelsen/regionsrådet nedsatte udvalg, kommunale/regionale sammenslutningers årsmøder eller kurser, som er et led i varetagelsen af det kommunale/regionale hverv, jf. lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 1, litra a-e, samt regionslovens § 12, jf. lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 1, litra a-e, uanset om vedkommende person arbejder og varetager et kommunalt eller regionalt hverv i et andet land end Danmark.

Såfremt der bliver indgået en aftale med et andet land, vil lønmodtagere, som varetager kommunal- og regionalpolitiske hverv i et andet land, men som arbejder i Danmark, således – helt eller delvis – opnå samme ret til fravær fra arbejdet i Danmark, som kommunalbestyrelse-/regionsrådsmedlemmer, der både arbejder og varetager et kommunal-/regionalpolitisk hverv i Danmark.

Danske virksomheder vil således skulle følge de regler, de kender, og som gælder for kommunalbestyrelses-/regionsrådsmedlemmer i Danmark.

I overensstemmelse med den Aftale om fjernelse af grænsehindre i Norden, der er indgået mellem regeringen og alle Folketingets partier i april 2013, vil de foreslåede bestemmelser i § 1, nr. 1, og § 2, nr. 2, gælde generelt. Virkningen heraf vil ikke skulle begrænse sig til forholdet mellem Danmark og Sverige eller de øvrige nordiske lande, men derimod, hvis der indgås aftaler med lande uden for Norden, give ret til fravær for personer, som varetager kommunal- og regionalpolitiske hverv i det pågældende land og arbejder i Danmark. Det betyder således, at der vil kunne indgås en lignende aftale med andre lande, hvor grænsependling til og fra Danmark foregår.

Ligeledes i overensstemmelse med den nævnte Aftale om fjernelse af grænsehindre i Norden, er det en forudsætning, at de lande, som Danmark indgår en aftale med om ret til fravær fra arbejdet, har et lignende regelsæt om ret til fravær i forhold til personer, der varetager kommunal- og regionalpolitiske hverv i Danmark, men arbejder i det pågældende land. Der gælder med andre ord et krav om gensidighed som forudsætning for indgåelse af en aftale med et andet land om ret til fravær fra arbejdet.

2.1.5. Lovforslagets virkning

I dag er der kun ganske få eksempler på grænsependlere, som er afskåret fra retten til fravær fra arbejdet, men for de

berørte, herunder flest svenske lokalpolitikere, kan retten til fravær have stor betydning.

Det er vanskeligt at vurdere omfanget af personer, som vil benytte sig af retten til fravær. De svenske myndigheder (Kommissionen för förstärkning av den kommunala demokratiens funktionssätt) udarbejdede i 2012 en betænkning om kommunalt demokrati (Vital kommunal demokrati, SOU 2012:30), som giver et bud på, hvor mange der er berørt af grænsehindringen. I betænkningen står der bl.a., at den procentvise andel af pendlere på tværs af landegrænser stiger. Antallet af pendlere fra Sverige til Norge og Danmark er steget fra ca. 30.000 personer i 2006 til ca. 47.000 i 2008. Blandt de, som pendler, er den største gruppe i alderen 20-45 år.

Desuden har Öresundskomiteen i 2010 oplyst, at der i 2010 pendlede ca. 20.000 personer over Øresund. Den procentandel, som er medlem af et politisk parti, herunder varetager kommunalpolitiske hverv i Sverige, udgør ca. 5 pct. Andelen er nogenlunde tilsvarende i Danmark. Det vil altså være ca. 5 pct. af de pendlende, som principielt vil kunne være berørt, hvis de vælger at varetage hvervet som kommunal- eller regionalpolitiker.

Det er vurderingen, at meget få grænsependlere i praksis varetager kommunal- eller regionalpolitiske hverv og dermed har behov for at udøve den foreslåede ret til fravær. Lovændringen forventes dog at medføre, at antallet af pendlere, der er parate til at påtage sig et kommunal- eller regionalpolitisk hverv, vil stige.

Hvis der på et tidspunkt indgås aftaler med andre lande, er det vurderingen, at antallet af berørte personer vil være af tilsvarende omfang, måske endda mindre.

2.2. Afskaffelse af mulighed bl.a. for ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer som medlemmer af og observatører i udvalg

Forslaget indebærer en ændring af dispensationsbestemmelserne i § 65 c i lov om kommunernes styrelse og § 36, stk. 1, i regionsloven, bl.a. således, at der ikke fremover kan meddeles dispensation til, at ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer kan være medlem af og observatører i kommunens økonomiudvalg og stående udvalg, henholdsvis regionens forretningsudvalg. Forslaget indebærer endvidere, at der ikke fremover kan meddeles dispensation til, at andre end kommunalbestyrelsens formand (borgmesteren) kan være formand for kommunens økonomiudvalg, henholdsvis at en anden end regionsrådsformanden kan være formand for forretningsudvalget i regionen.

Selvom der for den enkelte kommune eller region kan være visse fordele forbundet med sådanne dispensationer, giver fravigelserne ud fra en generel betragtning anledning til principielle uhensigtsmæssigheder. Baggrunden for denne del af lovforslaget er således at undgå de uhensigtsmæssigheder, som dispensationerne kan give anledning til.

2.2.1. Gældende ret om dispensationsbestemmelsen i § 65 c i lov om kommunernes styrelse

2.2.1.1. Generelt om bestemmelsen i § 65 c i lov om kommunernes styrelse

Bestemmelsen i § 65 c i lov om kommunernes styrelse blev indsat i loven ved lov nr. 259 af 6. maj 1993 (FT 1992-1993, L 219, A, sp. 7585 ff.).

Bestemmelsen giver mulighed for, at en kommunalbestyrelse med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse kan fastsætte regler gældende for en valgperiode i styrelsesvedtægten, der fraviger nærmere regler i lov om kommunernes styrelse. Bestemmelsen har baggrund i et frikommuneforsøg. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår bl.a., at dispensationsadgangen vil kunne stimulere kommunerne til nytænkning med hensyn til, hvordan opgaverne kan løses bedst og mest hensigtsmæssigt. Det har endvidere været tanken at åbne op for forsøg med en ændret organisation af kommunestyret og for fornyelse og tilpasning til de lokale forhold.

Kravet om økonomi- og indenrigsministerens godkendelse skyldes dels, at der er tale om fravigelser af lovens regler, dels at det må sikres, at der tages de nødvendige hensyn til mindretal og til en klar opgave- og kompetenceafgrænsning.

2.2.1.2. Ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer i økonomiudvalget

Det følger af bestemmelsen i § 18, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse, at økonomiudvalgets medlemmer vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Bestemmelsen i § 65 c i lov om kommunernes styrelse giver mulighed for, at en kommunalbestyrelse med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse i styrelsesvedtægten kan fastsætte regler, der fraviger lovens § 18, herunder bestemmelsen i § 18, stk. 1, 1. pkt. Dispensationsbestemmelsen giver således mulighed for, at en kommunalbestyrelse kan få dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at personer, der ikke er kommunalbestyrelsesmedlemmer, er medlem af kommunens økonomiudvalg.

Der er ikke i indeværende valgperiode eksempler i Økonomi- og Indenrigsministeriets dispensationspraksis på ansøgninger om sådanne dispensationer.

2.2.1.3. Kommunalbestyrelsens formand er formand for økonomiudvalget

Det følger af bestemmelsen i § 18, stk. 1, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse, at kommunalbestyrelsens formand (borgmesteren) er formand for økonomiudvalget. Baggrunden herfor er et ønske om at styrke koordinering og sammenhæng i den kommunale beslutningsproces. Bestemmelsen i § 65 c i lov om kommunernes styrelse giver mulighed for, at en kommunalbestyrelse med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse i styrelsesvedtægten kan fastsætte regler, der fraviger lovens § 18, herunder bestemmelsen i § 18, stk. 1, 2. pkt.

Dispensationsbestemmelsen giver således mulighed for, at en kommunalbestyrelse kan få dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at en anden end kommunalbestyrelsens formand kan være formand for økonomiudvalget.

Der er ikke i indeværende valgperiode eksempler i Økonomi- og Indenrigsministeriets dispensationspraksis på ansøgninger om sådanne dispensationer.

2.2.1.4. Ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer i stående udvalg

Det følger af bestemmelsen i § 19 i lov om kommunernes styrelse, at medlemmerne af en kommunes stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. § 65 c i lov om kommunernes styrelse giver mulighed for, at en kommunalbestyrelse med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse i styrelsesvedtægten kan fastsætte regler, der fraviger bl.a. bestemmelsen i lovens § 19. Dispensationsbestemmelsen giver således mulighed for, at en kommunalbestyrelse kan få dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at personer, der ikke er kommunalbestyrelsesmedlemmer, er medlem af kommunens stående udvalg.

Der er i Økonomi- og Indenrigsministeriets dispensationspraksis enkelte eksempler på, at en kommunalbestyrelse har opnået godkendelse til i styrelsesvedtægten at fastsætte bestemmelser om, at ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer er medlem af kommunens stående udvalg. En enkelt kommune (Køge Kommune) er i indeværende valgperiode meddelt en sådan dispensation. Kommunalbestyrelsen har således fået dispensation til at fastsætte en bestemmelse i styrelsesvedtægten, hvorefter Udvalget for Entreprenør Teknik Køge består af 3 byrådsmedlemmer, 1 medarbejderrepræsentant samt 1 yderligere medlem med ekstern ekspertise, som ikke er medlem af byrådet.

2.2.1.5. Fast observatørordning i kommunens stående udvalg og økonomiudvalget

Det følger af bestemmelsen i § 20, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse – der gælder både for kommunens økonomiudvalg og stående udvalg – dels at udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget, dels at udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning. Bestemmelsen giver således mulighed for, at andre end udvalgets medlemmer kan indkaldes til det enkelte møde med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. eller til overværelse af udvalgets forhandlinger af hensyn til en sags oplysning. Bestemmelsen i § 65 c i lov om kommunernes styrelse giver mulighed for, at en kommunalbestyrelse med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse i styrelsesvedtægten kan fastsætte regler, der fraviger lovens § 20, stk. 4. Dispensationsbestemmelsen giver således mulighed for, at en kommunalbestyrelse kan få dispensation til fastsættelse af bestemmelser i sty-

relsesvedtægten om en fast observatørordning i kommunens stående udvalg og økonomiudvalget, uanset at de faste observatører ikke er indkaldt med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. eller af hensyn til en sags oplysning.

Der er således i Økonomi- og Indenrigsministeriets dispensationspraksis enkelte eksempler på, at en kommunalbestyrelse har opnået godkendelse til i styrelsesvedtægten at fastsætte bestemmelser om, at visse ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer kan deltage i bestemte stående udvalgs møder som observatører. Ingen kommunalbestyrelser er i indværende periode meddelt en sådan dispensation, men der har i tidligere perioder været meddelt dispensation hertil.

2.2.2. *Gældende ret om dispensationsbestemmelsen i § 36, stk. 1, i regionsloven*

2.2.2.1. *Generelt om bestemmelsen i § 36, stk. 1, i regionsloven*

Regionerne har som udgangspunkt et såkaldt fleksibelt forretningsudvalgsstyre som styreform. Dette gælder, med mindre regionsrådet har valgt en af de former for udvalgsstyre, som regionslovens § 36 a og § 36 b giver mulighed for, eller regionsrådet har fået dispensation efter bestemmelsen i § 36, stk. 2, i regionsloven til en anden styreform end de førnævnte.

Det fleksible forretningsudvalgsstyre indebærer bl.a., at regionsrådet alene nedsætter et forretningsudvalg, som er tillagt de beføjelser, som efter lov om kommunernes styrelse for kommunernes vedkommende er tillagt økonomiudvalget, jf. regionslovens § 13, stk. 1, og at regionsrådet efter bestemmelsen i regionslovens § 13, stk. 2, afgør, om den umiddelbare forvaltning af regionens øvrige anliggender helt eller delvis skal henlægges til forretningsudvalget eller regionsrådet.

Bestemmelsen i § 36, stk. 1, i regionsloven giver mulighed for, at et regionsråd med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse kan fastsætte regler, der fraviger nærmere bestemte regler i loven, herunder bestemmelsen i regionslovens § 13. Dispensationsbestemmelserne i regionslovens § 36, stk. 1, giver således mulighed for, at et regionsråd kan få dispensation til at fravige lovens regler om forretningsudvalgets beføjelser og sammensætning. Dispensation kan meddeles for mere end én valgperiode ad gangen.

Som for kommunerne er kravet om økonomi- og indenrigsministerens godkendelse begrundet i dels, at der er tale om fravigelser af lovens regler, dels at det må sikres, at der tages de nødvendige hensyn til mindretal og til en klar opgave- og kompetenceafgrænsning.

2.2.2.2. *Ikke-regionsrådsmedlemmer i forretningsudvalget*

De overordnede elementer i forretningsudvalgsstyret – som er udgangspunktet for regionerne – er kort beskrevet i afsnit 2.2.2.1. ovenfor.

Det følger af bestemmelsen i regionslovens § 14, 1. pkt., at forretningsudvalgets medlemmer vælges blandt regionsrå-

dets medlemmer. § 36, stk. 1, i regionsloven giver mulighed for, at et regionsråd med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse i styrelsesvedtægten kan fastsætte regler, der fraviger bl.a. bestemmelsen i lovens § 14, herunder bestemmelsen i lovens § 14, 1. pkt. Dispensationsbestemmelsen giver således mulighed for, at et regionsråd kan få dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at personer, der ikke er medlem af regionsrådet, kan være medlem af regionens forretningsudvalg.

Der er ikke eksempler på ansøgninger om sådanne dispensationer i Økonomi- og Indenrigsministeriets dispensationspraksis.

2.2.2.3. *Regionsrådsformanden er formand for forretningsudvalget*

Det følger af regionslovens § 14, 2. pkt., at regionsrådets formand er formand for forretningsudvalget. Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i § 18, stk. 1, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse, hvorefter kommunalbestyrelsens formand er formand for økonomiudvalget, jf. afsnit 2.2.1.3. ovenfor.

Bestemmelsen i § 36, stk. 1, i regionsloven giver mulighed for, at et regionsråd med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse i styrelsesvedtægten kan fastsætte regler, der fraviger lovens § 14, herunder bestemmelsen i § 14, 2. pkt. Dispensationsbestemmelsen giver således mulighed for, at et regionsråd kan få dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at en anden end regionsrådets formand kan være formand for forretningsudvalget.

Der er ikke eksempler i Økonomi- og Indenrigsministeriets dispensationspraksis på ansøgninger om sådanne dispensationer.

2.2.2.4. *Fast observatørordning i regionens forretningsudvalg*

Det følger af regionslovens § 15, at bl.a. § 20 i lov om kommunernes styrelse finder tilsvarende anvendelse for forretningsudvalget. Dette indebærer bl.a., at forretningsudvalget kan tillade personer, der er ansat i regionens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for forretningsudvalget, dels at forretningsudvalget kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af regionsrådet, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning. Bestemmelsen i § 36, stk. 1, i regionsloven giver mulighed for, at et regionsråd med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse i styrelsesvedtægten kan fastsætte regler, der fraviger lovens § 15, jf. bl.a. § 20, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse. Dispensationsbestemmelsen giver således mulighed for, at et regionsråd kan få dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om en fast observatørordning, uanset at de faste observatører ikke er indkaldt med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. eller af hensyn til en sags oplysning. Der henvises til afsnit 2.2.1.5.

Der er ikke eksempler på ansøgninger om sådanne dispensationer i Økonomi- og Indenrigsministeriets dispensationspraksis.

2.2.2.5. Regioner – udvalgsstyre

Regionslovens § 36 a, stk. 1, giver mulighed for, at regionsrådet kan nedsætte et økonomiudvalg og et eller flere stående udvalg til varetagelse af den umiddelbare forvaltning. Regionsrådet kan således træffe beslutning om at etablere et udvalgsstyre svarende til det udvalgsstyre, som er den almindelige styreform for kommuner efter lov om kommunernes styrelse. Valg af denne styreform kræver ikke økonomi- og indenrigsministerens godkendelse.

Regionslovens § 36 b, stk. 1, giver mulighed for, at et regionsråd, der efter bestemmelsen i lovens § 36 a, stk. 1, har truffet beslutning om udvalgsstyre, træffer bestemmelse om, at økonomiudvalget og de stående udvalg ikke eller kun inden for visse af deres områder varetager den umiddelbare forvaltning (den såkaldte Skanderborg-model). En sådan beslutning kræver ikke økonomi- og indenrigsministerens godkendelse.

Regionsloven giver ikke mulighed for, at regionsråd, der har valgt udvalgsstyre (herunder regionsråd, der har valgt den omtalte Skanderborg-model), meddeles dispensation til, at ikke-regionsrådsmedlemmer kan være medlem af eller observatører i regionens stående udvalg eller økonomiudvalget, eller at en anden end regionsrådets formand kan være formand for økonomiudvalget.

2.2.3. Økonomi- og Indenrigsministeriets overvejelser

2.2.3.1. Ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer som medlemmer af eller observatører i en kommunes stående udvalg og økonomiudvalget, henholdsvis regionens forretningsudvalg

De ovenfor omtalte fravigelser fra lov om kommunernes styrelse og regionsloven, som § 65 c i lov om kommunernes styrelse og regionslovens § 36, stk. 1, giver mulighed for – dvs. muligheden for at ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer kan være medlemmer af eller observatører i en kommunes stående udvalg og økonomiudvalget, henholdsvis regionens forretningsudvalg – kan give anledning til overvejelser om, hvorvidt de fordele for den enkelte kommune/region, som fravigelserne indebærer, står mål med de mere principielle uhensigtsmæssigheder, som fravigelserne også indebærer.

Inddragelse af sagkyndige og/eller repræsentanter for interessegrupper i udvalgene kan have visse fordele set fra kommunens/regionens side. Navnlig vil inddragelse af interesserepræsentanter kunne øge gennemsigtigheden og legitimiteten af udvalgets og kommunens/regionens beslutninger for de grupper af interessenter, som er repræsenteret i udvalget. Endvidere vil sagkyndiges deltagelse kunne højne kvaliteten og fagligheden i de kommunale/regionale beslutninger.

Heroverfor står imidlertid for kommunernes vedkommende, at udvalgene har ansvaret for den umiddelbare forvalt-

ning af kommunens anliggender og således udøver kommunens virksomhed over for alle kommunens borgere. Derfor er det af væsentlig betydning, at udvalgenes virke og beslutninger har den demokratiske legitimitet, som hidrører fra, at deres medlemmer er valgt af kommunens borgere. Kun herved sikres i fuldt omfang vælgernes muligheder for at udøve deres indflydelse på kommunens styre og holde politikerne fast på deres ansvar gennem stemmeafgivelsen.

Tilsvarende er det for regionernes vedkommende af væsentlig betydning, at forretningsudvalgets virke og beslutninger har en sådan demokratisk legitimitet.

Selv når ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer udgør et mindretal i et udvalg, er det forhold, at de har mulighed for at øve indflydelse gennem deltagelse i drøftelserne på udvalgets møder og eventuelt gennem deres egen stemmeafgivning, faktorer som kan medvirke til at skabe usikkerhed om beslutningernes demokratiske legitimitet og gøre placeringen af det politiske ansvar vanskeligere.

Det anførte gælder både for en kommunes stående udvalg og økonomiudvalget og for en regions forretningsudvalg og er særlig klart, hvor ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer er medlemmer med stemmeret i udvalget. Det anførte gælder imidlertid også, hvor de pågældende alene er observatører i udvalgene.

Hertil kommer, at der er rig mulighed for, at interessegrupper og sagkyndige inddrages og høres, selv om de ikke deltager i udvalgene. Udvalgene kan holde særskilte borger- eller orienteringsmøder med deltagelse af sådanne repræsentanter. Der kan også nedsættes rådgivende udvalg efter bestemmelsen i § 17, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, jf. for regionernes vedkommende regionslovens § 13, stk. 4, hvori sådanne repræsentanter kan være medlemmer på lige fod med kommunalbestyrelses-/regionsrådsmedlemmer.

Endvidere giver lov om kommunernes styrelse og regionsloven mulighed for, at udvalgene kan indkalde både kommunalt/regionalt ansatte og andre sagkyndige til at overvære forhandlingerne i en enkelt sag, når dette er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning, hvilket afsvækker behovet for, at der kan meddeles dispensation til generelle medlems- og observatørordninger.

De nævnte dispensationsmuligheder er således ikke nødvendige for at sikre inddragelse af interesserepræsentanter og sagkyndige i det politiske arbejde på udvalgsniveau. Samtidig harmonerer det dårligt med hensynet til demokratisk legitimitet og politisk ansvarsplacering i kommune og region.

Med henblik på at sikre en entydig politisk ansvarsplacering for opgavevaretagelsen i kommune og region, og idet udvalgene fortsat på anden vis end ved de omtalte dispensationer har mulighed for at inddrage offentligheden, er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at der ikke fremover bør være mulighed for at opnå de omtalte dispensationer.

Det foreslås derfor, at muligheden for at opnå dispensation til, at ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer kan være medlem af en kommunes økonomiudvalg

og stående udvalg, henholdsvis forretningsudvalget i en region, ophæves. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2 og 3, og § 2, nr. 3.

Det foreslås på den nævnte baggrund endvidere, at muligheden for at opnå dispensation til, at ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer er faste observatører i en kommunes økonomiudvalg og stående udvalg, henholdsvis forretningsudvalget i en region, ophæves. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4, og § 2, nr. 4.

Som en konsekvens af forslaget om, at muligheden for at opnå dispensation til fravigelse af § 20, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse afskaffes, vil der heller ikke være mulighed for at opnå dispensation til, at medlemmer af kommunalbestyrelsen, der ikke er medlem af udvalget – ud over adgangen til at overvære økonomiudvalgets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag, jf. § 20, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse – kan være faste observatører i stående udvalg og økonomiudvalget. Tilsvarende vil der heller ikke være mulighed for at opnå dispensation til, at medlemmer af regionsrådet, der ikke er medlem af forretningsudvalget – ud over den adgang, der er fastsat i § 20, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse, jf. regionslovens § 15 – kan være faste observatører i forretningsudvalget.

Med henblik på at sikre en entydig politisk ansvarsplacering hos de valgte udvalgsmedlemmer for opgavevaretagelsen i kommune og region, og idet kommunalbestyrelsesmedlemmer fortsat på anden vis end ved de omtalte dispensationer har mulighed for at gøre sig bekendt med udvalgenes virksomhed, er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at der ikke fremover bør være mulighed for at opnå de omtalte dispensationer. Efter § 20, stk. 6, i lov om kommunernes styrelse har ethvert medlem af kommunalbestyrelsen således med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, ret til efter anmodning at få tilsendt dagsordener og udskrifter af beslutningsprotokoller, der udsendes til medlemmer af udvalg, som den pågældende ikke er medlem af, samt efter anmodning i det enkelte tilfælde sagsmateriale i samme omfang som udvalgets medlemmer.

2.2.3.2. Andre end kommunalbestyrelsens formand/regionsrådsformanden som formand for økonomiudvalget, henholdsvis regionens forretningsudvalg

Den ovenfor omtalte mulighed for ved dispensation at fravige bestemmelserne om, at en anden end kommunalbestyrelsens formand (borgmesteren) og regionsrådsformanden er formand for økonomiudvalget, henholdsvis regionens forretningsudvalg, kan give anledning til overvejelser om, hvorvidt de fordele, som en fravigelse kan indebære for den enkelte kommune/region, står mål med de mere principielle uhensigtsmæssigheder, som sådanne fravigelser også kan indebære.

Henlæggelse af formandsskabet for kommunens økonomiudvalg/regionens forretningsudvalg til en anden end kommunalbestyrelsesformanden/regionsrådsformanden kan for

den enkelte kommune/region være en måde at fordele vedkommendes – mange – opgaver på flere hænder.

Heroverfor står imidlertid, at den koordinerende rolle i kommunestyret, som kommunalbestyrelsens formand er tiltænkt, og som bestemmelsen i § 18, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse understøtter, vanskeligt vil kunne opretholdes i fuldt omfang, hvis formandsskabet for økonomiudvalget varetages af en anden person. Tilsvarende gælder i givet fald regionsrådsformanden i forhold til dennes koordinerende rolle i regionsstyret, som understøttes af regionsrådsformandens funktion som formand for forretningsudvalget.

I lyset af, at der endvidere ikke i praksis er konstateret ønsker om at benytte den eksisterende dispensationsadgang, er det Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at der ikke bør være mulighed for at opnå sådanne dispensationer.

Det foreslås derfor at ophæve muligheden for at opnå dispensation til, at en anden end kommunalbestyrelsens formand henholdsvis regionsrådets formand, kan være formand for kommunens økonomiudvalg, henholdsvis forretningsudvalget. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, og § 2, nr. 3.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Den del af lovforslaget, som omhandler grænsependleres ret til fravær fra arbejdet ved varetagelse af kommunal- og regionalpolitiske hverv, har ingen økonomiske konsekvenser af betydning for erhvervslivet og har ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet. Der henvises til afsnit 2.1.5.

Den del af lovforslaget, som omhandler afskaffelse af mulighed bl.a. for ikke-kommunalbestyrelses-/ikke-regionsrådsmedlemmer som medlemmer af og observatører i udvalg, har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 8. juli 2014 til den 22. august 2014 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Akademikerne, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Ældreråd, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Regioner, Dansk Sygeplejeråd, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, DESA Dansk Erhvervssammenslutning, Det Centrale Handicapråd, FOA, Forbrugerrådet Tænk, FSR – Danske Revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Institut for Menneske-

rettigheder, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Landsforeningen Ældresagen, Landsorganisationen i Danmark (LO), Offentlige Ansattes Organisationer, Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd, Statsforvaltningen, Stats- og Kommunalt Ansattes Forhandlingsfællesskab, Sundhedskartellet, Vestre Landsret og Østre Landsret.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås at indføre et nyt *stk. 4*, hvorefter økonomi- og indenrigsministeren, under forudsætning af gensidighed, kan indgå aftale med et andet land, hvorefter personer, der varetager kommunalpolitiske hverv i det pågældende land, skal kunne opnå ret til fravær fra arbejdet i Danmark af hensyn til varetagelsen af det kommunalpolitiske hverv i det pågældende andet land, i det omfang, som er fastsat i *stk. 1-3*.

Med bestemmelsen gives økonomi- og indenrigsministeren på de i bestemmelsen fastsatte betingelser bemyndigelse til at indgå aftale med et andet land om ret til fravær fra arbejdet for personer, der varetager kommunalpolitiske hverv i det pågældende andet land.

Bestemmelsen fastsætter ingen forpligtelse for økonomi- og indenrigsministeren til at indgå aftaler med et andet land om ret til fravær fra arbejdet for personer, der varetager kommunalpolitiske hverv i det pågældende andet land. Det er således op til økonomi- og indenrigsministeren, i hvilket omfang og på hvilken måde bemyndigelsen vil blive udnyttet.

Kravet om gensidighed betyder, at det er en forudsætning, at det land, Danmark indgår aftale med om ret til fravær fra arbejdet i forhold til kommunalpolitikere, der arbejder i Danmark og varetager kommunalpolitiske hverv i det pågældende land, har eller indfører et lignende regelsæt om ret til fravær i forhold til personer, der varetager kommunalpo-

litiske hverv i Danmark, men arbejder i det pågældende land.

Kravet om gensidighed indebærer alene, at det land, Danmark indgår aftale med om ret til fravær fra arbejdet, har et lignende, men ikke nødvendigvis det samme regelsæt om ret til fravær fra arbejdet. Regelsættet skal i sine kernelementer (ret til fravær fra arbejdet for lønmodtagere med kommunalpolitiske hverv) svare til det danske regelsæt, men regelsættet i det land, Danmark indgår aftale med, behøver ikke at være udformet på nøjagtig samme måde som efter § 16 b, *stk. 1-3*, i lov om kommunernes styrelse.

Med den foreslåede bestemmelse bemyndiges økonomi- og indenrigsministeren til at indgå aftale om ret til fravær fra arbejdet med et andet land. Den foreslåede bestemmelse indeholder ikke nogen begrænsning i, med hvilket land en sådan aftale kan indgås. Der kan med hjemmel i den foreslåede bestemmelse indgås aftaler om ret til fravær med alle lande. Der er således intet krav om, at det land, Danmark indgår aftale med, grænser op til Danmark.

Økonomi- og indenrigsministeren bemyndiges til at indgå en aftale med et andet land om, at personer, der varetager kommunalpolitiske hverv i det pågældende land, har ret til fravær fra arbejdet. Det land, de pågældende personer varetager kommunalpolitiske hverv i, er det land, aftalen om ret til fravær fra arbejdet indgås med.

Det er en forudsætning for ret til fravær, at lønmodtageren varetager kommunalpolitiske hverv i det pågældende andet land. Det må afhænge af den nærmere udformning af lovgivningen i det land, aftalen indgås med, hvilke kommunalpolitiske hverv der i givet fald kan være omfattet af en aftale om ret til fravær fra arbejdet. Omfattet af en sådan aftale vil

typisk være personer, der ved almindelige valg blandt vælgerne er valgt til og stadig varetager sit politiske hverv i det pågældende andet land, og som dermed efter lovgivningen i det pågældende andet land er valgbar til sit politiske hverv. Også hverv, som den valgte person af vedkommende kommunale råd i udlandet udpeges til i sin egenskab af valgt medlem af vedkommende kommunale råd, vil kunne være omfattet. Afhængig af lovgivningens nærmere udformning i det pågældende andet land vil også andre kommunalpolitiske hverv kunne være omfattet.

Det må afhænge af den nærmere udformning af lovgivningen i det land, aftalen indgås med, hvilke lokale myndigheder der i givet fald kan være omfattet af en aftale om ret til fravær fra arbejdet. Der skal blot være tale om myndigheder, der ledes af et kollektivt organ, der vælges ved almindelige valg blandt vælgerne, og som varetager hverv, som svarer til kommunalpolitiske hverv i Danmark. Der kan godt være lokale myndigheder på flere niveauer i det pågældende land, som i givet fald kan være omfattet af en aftale om ret til fravær fra arbejdet.

Indgås en aftale om ret til fravær med et andet land, har en sådan aftale den retsvirkning, at personer, der varetager kommunalpolitiske hverv i det pågældende land, opnår ret til fravær fra arbejdet i Danmark af hensyn til varetagelsen af det kommunalpolitiske hverv i det pågældende andet land i det omfang, som er fastsat i lov om kommunernes styrelse § 16 b, stk. 1-3.

Såfremt der bliver indgået en aftale med et andet land, vil lønmodtagere, som varetager kommunalpolitiske hverv i et andet land, men som arbejder i Danmark, således – helt eller delvis – opnå samme ret til fravær fra arbejdet i Danmark, som kommunalbestyrelsesmedlemmer, der både arbejder og varetager et kommunalpolitisk hverv i Danmark, dvs. den ret til fravær fra arbejdet i Danmark, der er fastsat i lov om kommunernes styrelse § 16 b, stk. 1-3. Dette gælder uanset den nærmere udformning af det tilsvarende regelsæt i det land, som aftalen indgås med, jf. ovenfor om kravet om gensidighed.

Efter lov om kommunernes styrelse § 16 b, stk. 1, vil retten til fravær fra arbejdet alene gælde i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v.

Fravær fra arbejdet i Danmark vil for de personer, som varetager kommunalpolitiske hverv i et andet land, skulle være nødvendigt af hensyn til varetagelsen af det pågældende kommunalpolitiske hverv. Den præcise udformning af dette krav afhænger af karakteren af det kommunalpolitiske hverv, der varetages i det pågældende andet land.

Retten til fravær fra arbejdet i Danmark vil for de personer, som varetager kommunalpolitiske hverv i et andet land, være den samme som for kommunalpolitikere i Danmark. Således gælder undtagelserne i lov om kommunernes styrelse § 16 b, stk. 2 og 3, tilsvarende. Det vil sige, at bl.a. formænd for kommunalbestyrelser, der varetager tilsvarende funktioner som en borgmester i Danmark, ikke har ret til fravær fra arbejdet, samt at retten til fravær ikke omfatter til-

fælde, hvor afgørende hensyn til arbejdets varetagelse taler imod, at der indrømmes ret til fravær. Dette gælder uanset den nærmere udformning af det tilsvarende regelsæt i det land, som aftalen indgås med, jf. ovenfor om kravet om gensidighed.

Det foreslås endvidere at indføre et nyt *stk. 5*, hvorefter økonomi- og indenrigsministeren kan fastsætte regler med henblik på opfyldelsen af en sådan aftale i henhold til lovforslagets § 1, nr. 1. Dette vil ske ved en bekendtgørelse, hvorefter personer, som arbejder i et andet land, kan opnå ret til fravær fra arbejdet, i det omfang det er nødvendigt af hensyn til at kunne deltage i det kommunalpolitiske arbejde. Aftalen bliver hermed en del af dansk ret med den virkning, at den pågældende lønmodtager kan gøre retskrav gældende overfor en dansk arbejdsgiver i henhold til den udstedte bekendtgørelse.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.4.

Til nr. 2

Den foreslåede ændring af § 65 c, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse indebærer, at der ikke fremover vil være mulighed for, at økonomi- og indenrigsministeren kan meddele dispensation til, at en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætter regler, der afviger fra bestemmelsen i lovens § 18, stk. 1, 1. pkt., hvoraf følger, at medlemmerne af økonomiudvalget vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer.

Forslaget indebærer således, at en kommunalbestyrelse ikke vil kunne opnå dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at personer, der ikke er kommunalbestyrelsesmedlemmer, er medlem af kommunens økonomiudvalg.

Om baggrunden for ophævelsen af adgangen til at opnå dispensation til, at ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer er medlem af en kommunes økonomiudvalg, henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.1.

Den foreslåede ændring af § 65 c, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse indebærer endvidere, at der ikke fremover vil være mulighed for, at økonomi- og indenrigsministeren kan meddele dispensation til, at en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætter regler, der afviger fra bestemmelsen i lovens § 18, stk. 1, 2. pkt., hvoraf følger, at kommunalbestyrelsens formand (borgmesteren) er formand for økonomiudvalget.

Forslaget indebærer således, at en kommunalbestyrelse ikke vil kunne opnå dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at en anden end kommunalbestyrelsens formand er formand for økonomiudvalget.

Om baggrunden for ophævelsen af adgangen til at opnå dispensation hertil henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.2.

Om forholdet til allerede meddelte dispensationer i indværende valgperiode henvises til overgangsbestemmelsen i lovforslaget § 4.

Til nr. 3

Den foreslåede ændring af § 65 c, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse indebærer, at der ikke fremover vil være mulighed for, at økonomi- og indenrigsministeren kan meddele dispensation til, at en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætter regler, der afviger fra bestemmelsen i lovens § 19, hvoraf følger, at medlemmerne af et stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer.

Forslaget indebærer således, at en kommunalbestyrelse ikke vil kunne opnå dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at personer, der ikke er kommunalbestyrelsesmedlemmer, er medlem af kommunens stående udvalg.

Om baggrunden for ophævelsen af adgangen til at opnå dispensation til, at ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer er medlem af en kommunens stående udvalg, henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.1.

Til nr. 4

Den foreslåede ændring af § 65 c, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse indebærer, at der ikke fremover vil være mulighed for, at økonomi- og indenrigsministeren kan meddele dispensation til, at en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætter regler, der afviger fra bestemmelsen i lovens § 20, stk. 4. Det følger af denne bestemmelse – der gælder både for kommunens økonomiudvalg og stående udvalg – dels at udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget, dels at udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.

Forslaget indebærer således, at en kommunalbestyrelse ikke vil kunne opnå dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at ikke-udvalgsmedlemmer er faste observatører i en kommunes økonomiudvalg og stående udvalg. Ikke-udvalgsmedlemmer kan således kun indkaldes til det enkelte møde med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. eller til overværelse af udvalgets forhandlinger af hensyn til en sags oplysning, jf. § 20, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, eller, hvis der er tale om andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, indkaldes til at overvære økonomiudvalgets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag, jf. § 20, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse. Der henvises til beskrivelsen af Økonomi- og Indenrigsministeriets dispensationspraksis på dette punkt i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.2.4., jf. afsnit 2.2.1.5.

Om baggrunden for ophævelsen af adgangen til at opnå dispensation til, at ikke-udvalgsmedlemmer er faste observatører i kommunens økonomiudvalg og stående udvalg henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.1.

Forslaget udelukker meddelelse af dispensation til, at såvel ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer som kommunal-

bestyrelsesmedlemmer, der ikke er medlemmer af udvalget, kan være faste observatører i en kommunes økonomiudvalg og stående udvalg. Om baggrunden herfor henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.1.

Lovforslaget berører ikke den eksisterende adgang til efter § 65 c i lov om kommunernes styrelse at dispensere fra lovens § 20, stk. 5. Økonomiudvalget kan efter lovens § 20, stk. 5, tillade kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke er medlemmer af økonomiudvalget, at overvære økonomiudvalgets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag. I modsætning til de tilfælde, som er omfattet af lovens § 20, stk. 4, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.1.5. kræves det ikke i stk. 5, at observatørernes deltagelse i mødet skal bidrage til udvalgets arbejde.

Ud fra de hensyn, som ligger til grund for forslaget om, at der ikke fremover bør kunne opnås dispensation til, at bl.a. ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer kan være faste observatører i en kommunes udvalg, er det imidlertid Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at det ikke – ud over i tilfælde, som lovens § 20, stk. 4, giver mulighed for – bør være muligt, at ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer deltager i de omhandlede økonomiudvalgsmøder. Økonomi- og Indenrigsministeriet vil således ikke være indstillet på fremover at meddele sådanne dispensationer. Økonomi- og Indenrigsministeriet vil derimod i sædvanligt omfang kunne give andre dispensationer fra lovens § 20, stk. 5, forudsat, at de grundlæggende hensyn til klarhed, mindretalsbeskyttelse m.v. herved varetages.

Til § 2

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af lovforslagets § 2, nr. 2. Ved ændringen præciseres det, at henvisningen i regionslovens § 12 til lov om kommunernes styrelse § 16 b alene omfatter bestemmelserne i lov om kommunernes styrelse § 16 b, stk. 1-3, ligesom reglen gør i dag. Ændringen indebærer, at der ikke i regionslovens § 12 henvises til de foreslåede bemyndigelsesbestemmelser i lov om kommunernes styrelse § 16 b, stk. 4 og 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 1. Årsagen hertil er, at der foreslås indsat særskilte bemyndigelsesbestemmelser i regionsloven, jf. lovforslagets § 2, nr. 2.

Til nr. 2

Det foreslås, at der indføres de samme regler om grænsependleres ret til fravær fra arbejdet med henblik på varetagelsen af regionalpolitiske hverv, som foreslås indført for varetagelsen af kommunalpolitiske hverv.

Således vil en person, der er lønmodtager i Danmark, men varetager regionalpolitiske hverv i det andet land, Danmark indgår aftale med om ret til fravær for sådanne hverv, have ret til fravær fra arbejdet i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til varetagelsen af disse funktioner.

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.4.

Til nr. 3

Den foreslåede ændring af § 36, stk. 1, i regionsloven indebærer, at der ikke fremover vil være mulighed for, at økonomi- og indenrigsministeren kan meddele dispensation til, at et regionsråd i styrelsesvedtægten fastsætter regler, der afviger fra bestemmelsen i lovens § 14, 1. pkt., hvoraf følger, at forretningsudvalgets medlemmer vælges blandt regionsrådets medlemmer.

Forslaget indebærer således, at et regionsråd ikke vil kunne opnå dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at personer, der ikke er regionsrådsmedlemmer, er medlem af forretningsudvalget.

Om baggrunden for ophævelsen af adgangen til at opnå dispensation til, at ikke-regionsrådsmedlemmer kan være medlem af regionens forretningsudvalg, henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.1.

Den foreslåede ændring af § 36, stk. 1, i regionsloven indebærer endvidere, at der ikke fremover vil være mulighed for, at økonomi- og indenrigsministeren kan meddele dispensation til, at et regionsråd i styrelsesvedtægten fastsætter regler, der afviger fra bestemmelsen i lovens § 14, 2. pkt., hvoraf følger, at regionsrådets formand er formand for forretningsudvalget.

Forslaget indebærer således, at et regionsråd ikke vil kunne opnå dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at en anden end regionsrådets formand er formand for forretningsudvalget.

Om baggrunden for ophævelsen af adgangen til at opnå dispensation hertil henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.2.

Forslaget vedrører kun de regioner, der har forretningsudvalgsstyre efter regionslovens § 13. Regionsloven giver således ikke mulighed for, at regionsråd, der efter bestemmelsen i regionslovens § 36 a har valgt udvalgsstyre (herunder regioner, der efter lovens § 36 b, jf. § 36 a, har valgt den såkaldte Skanderborg-model), meddeles dispensation til, at ikke-regionsrådsmedlemmer kan være medlem af regionens stående udvalg eller økonomiudvalget, eller at en anden end regionsrådets formand kan være formand for økonomiudvalget. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.2.5. Ud fra de hensyn, som ligger til grund for forslaget om en ophævelse af adgangen til at meddele de nævnte dispensationer til regioner med forretningsudvalgsstyre, forudsættes det endvidere, at regionsråd, der efter bestemmelsen i regionslovens § 36, stk. 2, har fået dispensation til en anden styreform end forretningsudvalgsstyret, ikke meddeles dispensation til, at ikke-regionsrådsmedlemmer kan være medlem af regionens stående udvalg eller økonomiudvalget, eller at en anden end regionsrådets formand kan være formand for økonomiudvalget.

Til nr. 4

Den foreslåede ændring af § 36, stk. 1, i regionsloven indebærer, at der ikke fremover vil være mulighed for, at øko-

nomi- og indenrigsministeren kan meddele dispensation til, at et regionsråd i styrelsesvedtægten fastsætter regler, der afviger fra bestemmelsen i § 20, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, jf. regionslovens § 15. Det følger af disse bestemmelser dels, at forretningsudvalget kan tillade personer, der er ansat i regionens tjeneste, at overvære forretningsudvalgets møder med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget, dels at forretningsudvalget kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af regionsrådet, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.

Forslaget indebærer således, at et regionsråd ikke vil kunne opnå dispensation til fastsættelse af bestemmelser i styrelsesvedtægten om, at ikke-forretningsudvalgsmedlemmer er faste observatører i forretningsudvalget. Ikke-forretningsudvalgsmedlemmer kan således kun indkaldes til det enkelte møde med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. eller til overværelse af udvalgets forhandlinger af hensyn til en sags oplysning, jf. § 20, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, jf. regionslovens § 15, eller, hvis der er tale om andre medlemmer af regionsrådet, indkaldes til at overvære forretningsudvalgets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag, jf. § 20, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse, jf. § 15 i regionsloven. Der henvises til beskrivelsen i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.1.5. af Økonomi- og Indenrigsministeriets dispensationspraksis vedr. faste observatører i udvalg.

Om baggrunden for ophævelsen af adgangen til at opnå dispensation til, at ikke-regionsrådsmedlemmer er faste observatører i forretningsudvalget, henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.1.

Forslaget udelukker meddelelse af dispensation til, at såvel ikke-regionsrådsmedlemmer som regionsrådsmedlemmer, der ikke er medlemmer af forretningsudvalget, kan være faste observatører i forretningsudvalget. Om baggrunden herfor henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.1.

Lovforslaget berører ikke den eksisterende adgang til efter § 36, stk. 1, i regionsloven at dispensere fra bestemmelsen i § 20, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse, jf. regionslovens § 15, hvorefter forretningsudvalget kan tillade regionsrådsmedlemmer, som ikke er medlemmer af forretningsudvalget, at overvære dettes afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag. I modsætning til de tilfælde, som er omfattet af § 20, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, jf. regionslovens § 15 – se lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.1.5. – kræves det hertil ikke, at observatørernes deltagelse i mødet skal bidrage til forretningsudvalgets arbejde.

Ud fra de hensyn, som ligger til grund for forslaget om, at der ikke fremover bør kunne opnås dispensation til, at ikke-regionsrådsmedlemmer kan være faste observatører i forretningsudvalget, er det imidlertid Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at det ikke – ud over i tilfælde, som lov om kommunernes styrelse § 20, stk. 4, jf. regionslovens § 15 giver mulighed for – bør være muligt, at ikke-regionsråds-

medlemmer deltager i de omhandlede forretningsudvalgs-møder. Økonomi- og Indenrigsministeriet vil således ikke være indstillet på fremover at meddele sådanne dispensationer. Økonomi- og Indenrigsministeriet vil derimod i sædvanligt omfang kunne give andre dispensationer fra lovens § 20, stk. 5, jf. regionslovens § 15, forudsat at de grundlæggende hensyn til klarhed, mindretalsbeskyttelse m.v. herved varetages.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslaget § 1, nr. 4.

Forslaget vedrører kun de regioner, der har forretningsudvalgsstyre efter regionslovens § 13. Regionsloven giver således ikke mulighed for, at regionsråd, der efter bestemmelsen i regionslovens § 36 a har valgt udvalgsstyre (herunder regioner, der efter lovens § 36 b, jf. § 36 a, har valgt den såkaldte Skanderborg-model), meddeles dispensation til, at ikke-regionsrådsmedlemmer kan være faste observatører i regionens stående udvalg eller økonomiudvalget. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.2.5. Ud fra de hensyn, som ligger til grund for forslaget om en ophævelse af adgangen til at meddele en sådan dispensation til regioner med forretningsudvalgsstyre, forudsættes det endvidere, at regionsråd, der efter bestemmelsen i regionslovens § 36, stk. 2, har fået dispensation til en anden styreform end forretningsudvalgsstyret, ikke meddeles dispensation til, at ikke-regionsrådsmedlemmer kan være medlem af regionens stående udvalg eller økonomiudvalget, eller at en anden end regionsrådets formand kan være formand for økonomiudvalget.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. april 2015.

Til § 4

Bestemmelsen i *1. pkt.* indebærer, at dispensationer meddelt efter § 65 c, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse til fravigelse af lovens § 18, stk. 1, § 19 og § 20, stk. 4, har virkning for den resterende del af den indeværende valgperiode. Dette gælder, uanset at hjemmelen til dispensation til fravigelse af de pågældende bestemmelser ophæves ved lovens ikrafttræden den 1. april 2015.

Dette indebærer, at kommunalbestyrelsen i en kommune, der har dispensation efter de nævnte bestemmelser i lov om kommunernes styrelse, ikke i indeværende valgperiode skal ændre kommunens styrelsesvedtægt. En enkelt kommune er i indeværende valgperiode meddelt dispensation til fravigelse af lovens § 19. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.2.1.4.

Bestemmelsen i *2. pkt.* indebærer, at dispensationer fra de omhandlede bestemmelser i regionsloven uanset lovens ikrafttræden den 1. april 2015 har virkning – og alene har virkning – for den resterende del af den indeværende valgperiode uanset, at dispensationen efter regionslovens § 36, stk. 1, er meddelt uden tidsbegrænsning. Ingen regioner er i indeværende valgperiode meddelt dispensation efter bestemmelsen i regionslovens § 36, stk. 1.

Til § 5

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed. Efter bestemmelsen gælder loven ikke for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 186 af 19. februar 2014, foretages følgende ændringer:

§ 16 b. Et medlem af kommunalbestyrelsen, der er lønmodtager, har ret til fravær fra arbejdet i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Formanden for kommunalbestyrelsen, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd har ikke ret til fravær efter stk. 1.

Stk. 3. Retten til fravær efter stk. 1 omfatter ikke tilfælde, hvor afgørende hensyn til arbejdets varetagelse taler imod, at der indrømmes ret til fravær.

1. I § 16 b indsættes som *stk. 4* og *5*:

»*Stk. 4.* Økonomi- og indenrigsministeren kan under forudsætning af gensidighed indgå aftale med et andet land, hvorefter personer, der varetager kommunalpolitiske hverv i det pågældende land, kan opnå ret til fravær fra arbejdet i Danmark af hensyn til varetagelsen af det kommunalpolitiske hverv i det omfang, som er fastsat i stk. 1-3.

Stk. 5. Økonomi- og indenrigsministeren kan fastsætte regler med henblik på opfyldelsen af en aftale, jf. stk. 4.«

§ 65 c. Med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse kan en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætte regler gældende for en valgperiode, der afviger fra reglerne i denne lovs § 16, § 16 a, § 17, § 18, § 19, § 20, stk. 4 og 5, §§ 21, 22, 27, 37, 38 og § 45, stk. 1 og 2.

Stk. 2. ...

2. I § 65 c, *stk. 1*, ændres »§ 18,« til: »§ 18, stk. 2-6,«.

3. I § 65 c, *stk. 1*, udgår »§ 19,«.

4. I § 65 c, *stk. 1*, ændres »§ 20, stk. 4 og 5,« til: »§ 20, stk. 5,«.

§ 2

I regionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 187 af 27. februar 2014, som ændret ved § 16 i lov nr. 1631 af 26. december 2013, foretages følgende ændringer:

§ 12. Lov om kommunernes styrelse § 7 om valget af kommunalbestyrelsens formand og næstformand, §§ 9-15 om kommunalbestyrelsens møder m.v. samt §§ 16 b-16 e om kommunalbestyrelsesmedlemmers ret til fravær fra arbejde, forbud mod afskedigelse m.v. og offentliggørelse af vederlag finder tilsvarende anvendelse for regionsrådet og dets medlemmer.

1. I § 12 ændres »§§ 16 b-16 e« til: »§ 16 b, stk. 1-3, og §§ 16 c-16 e«.

2. I § 12 indsættes som *stk. 2* og *3*:

»*Stk. 2.* Økonomi- og indenrigsministeren kan under forudsætning af gensidighed indgå aftale med et andet land, hvorefter personer, der varetager regionalpolitiske hverv i det pågældende land, kan opnå ret til fravær fra arbejdet i Danmark af hensyn til varetagelsen af det regionalpolitiske hverv i det omfang, som er fastsat i stk. 1, jf. § 16 b, stk. 1-3, i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 3. Økonomi- og indenrigsministeren kan fastsætte regler med henblik på opfyldelsen af en aftale, jf. stk. 2.«

§ 36. Med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse kan et regionsråd i styrelsesvedtægten fastsætte regler, der afviger fra reglerne i denne lovs §§ 11, 13, 14, 18 og 19 og § 23, stk. 1 og 2, samt reglerne i denne lovs § 15, jf. lov om kommunernes styrelse § 20, stk. 4 og 5, § 21 og § 22, stk. 1, 3. pkt., stk. 2 og 3.

Stk. 2. ...

3. I § 36, *stk. 1*, udgår »14,«.

4. I § 36, *stk. 1*, ændres »§ 20, stk. 4 og 5,« til: »§ 20, stk. 5,«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. april 2015.

§ 4

Dispensationer meddelt i henhold til § 65 c, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, til fravigelse af lovens § 18, stk. 1, § 19 og § 20, stk. 4, gælder for den resterende del af valgperioden. Tilsvarende gælder for dispensationer meddelt i henhold

til regionslovens § 36, stk. 1, til fravigelse af regionslovens § 14 samt § 15, jf. § 20, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.